

Najnужnejša pomoč za učiteljsko deco.

Učiteljsko gmotno bedo še dokazovati, bi se reklo, nositi vodo v morje. Učitelj-samec morebiti še izhaja, če živi prav zmerno, oženjenec pa ima že težave. Ko pa pridejo otroci, družina, se prične zadrega. A dokler ostanejo otroci doma, se vendar še kako prerine. Kadar pa gredo otroci v šolo z doma, pridejo za učitelja in njegovo družino bridke ure, nepremagljive težave.

Zaničevalci našega stanu sicer pravijo, da nam ni treba dajati otrok študirat, ampak naj jih damo učiti rokodelstva. A gledati moramo vkljub temu, da pridejo naši otroci, če so zmožni, do boljšega in lažjega kruha. Saj da tudi kmet otroka v šolo, da bi si lažje služil kruh kakor on, kar je čisto pravilno, ker to je napredek.

Torej v šolo moramo dajati otroke! A kako naj jih vzdržujemo n. pr. v Ljubljani?

Poznamo učitelja, ki je imel lani tri otroke v Ljubljani v šoli in je plačeval zanje mesečno 80 kron. A kaj pravite, koliko je imel ta učitelj plače? 118 kron na mesec. Torej mu je ostalo 38 kron zase, za ženo in za obleko in druge potrebščine za otroke. Soproga tega tovariša, ki je, mimogrede povedano, klerikalec, je omikana gospa iz dobre ljubljanske hiše in njen mož služi v trgu, kjer je precej gospode. Če hoče hoditi okrog kolikortoliko spodobno oblečena, si mora družina pritrgovati pri hrani. Po domače povedano: stradati mora!

Takih zgledov pa imamo mnogo. Nekaj smo jih že navedli v svojem listu. Taki siromaki v našem stanu so potrebni najnužnejše pomoči. Če nečejo precej pomagati vsem, naj pomorejo vsaj tem, ki so usmijenja vredni ljudje?

To bi se pa dalo storiti na ta način, če napravijo gotovo število ustanov za učiteljske otroke, ki se ne šolajo doma. Če napravijo v vsaki kronovini le 100 takih ustanov po 200 kron, kar bi znašalo na leto 20.000 K, kako mnogo bede bi s tem olajšali, a davkoplačevalcev bi tudi preveč ne obremenili. Pri regulacijah učiteljskih plač imajo namreč največ ozirov na davkoplačevalce, ki pa ne mislijo nanje obstrukcijski poslanci, kadar prejemaajo dijete.

Predpust je. Vsakovrstne, tudi katoliške plese aranžirajo. Veselice in bali so na dnevnem redu. Za vse je dovolj denarja, za drage obleke, šopke, kočije, godce. Samo za učitelja ga ni. On živi daleč kje na kmetih, v hribih, oddaljen od drugih omikanih ljudi, edina zabava so mu delo, knjige in časniki, a naj mu manjka še kruha? Verjemite, to žene človeka med socialiste!

Pristojnim učiteljskim društvom priporočamo, naj v gornjem smislu izroče prošnje na deželne odbore, da pride v prihodnjem zasedanju dežel. zbora ta zadeva na dnevni red, ali pa naj poskrbe, da vložijo glede tega poslanci nujne predloge.

Toda to je — to poudarjam! — najnužnejša pomoč, ki naj za prvo silo podpre največje siromake našega stanul. Sami od te pomoči ne bodo imeli ničesar, v prid bo hodila le njih otrokom. Učiteljstvu samemu pride pomoč šele tedaj, kadar izvedejo sklepe velikega znanega učiteljskega velikončnega shoda, ko je dobilo kranjsko učiteljstvo častno zagotovilo, da mu izboljšajo žalostni gmotni položaj. Od tedaj se bliža že druga Velika noč, a častno zagotovilo ni še prišlo do realizovanja, dasi je bilo že obilo prilike!

Glede dostojne uredbe plač mora vse učiteljstvo brez izjeme vztrajati na stališču, da mu bodo plače v resnici urejene šele tedaj, kadar bodo enake plačam državnih uradnikov. Kar je bilo mogoče dognati v Bukovini, to je mogoče tudi v slovenskih kronovinah.

To pa pojde samo z vstrajnim delom.

Ta današnji naš članek pa je le donesek k ilustraciji prežalostnih razmer, ki vladajo med našim učiteljstvom, ki ga moré in navdajajo z obupom!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

**Hranilnica in posojilnica Učiteljskega
konvikta v Ljubljani,**

registrovana zadruga z omejenim jamstvom,

Promet januarja 1905 K 18.166.10.

Kritikujoči glasovi.

Času primerna draginjska doklada.

V »Gorenjcu« čitamo: Odkar je zakraljevala v kranjski deželni zbornici dr. Šusteršičeva obstrukcija, s katero misli ta izsiliti s pomočjo nekaterih političnih klovnov splošno volilno pravico, po kateri naj bi zavlada po lepi Kranjski pogubonosni klerikalizem v vsi svoji sedanji odurnosti, čaka zaman mnogo važnih reči končne rešitve. Usodo te te dr. Šusteršičeve samoglavosti občuti bridko tudi prepotrebna regulacija učiteljskih plač. Z glavo skozi zid doslej še ni nihče prišel, o čemer se bo moral prej ali slej prepričati tudi sam dr. Šusteršič.

Da skrajna napetost vsaki stvari le škoduje, so uvideli že mnogoteri, ki so sicer dr. Šusteršiču tudi glede obstrukcije do zadnjega časa slepo pritrjevali.

V neki seji krajnega šolskega sveta pri nas v Trzinu je namreč predlagal ravnatelj naše ljudske šole, g. J. Kragl, naj isti blagovoli podeliti trškemu učiteljstvu primerno draginjsko doklado dotlej, da se zadostno uredi regulacija plač kranjskega učiteljstva. Predlagano je bilo, da naj se da vsako leto učiteljem 200 K, učiteljicam pa 100 K kot draginjska doklada. Ta predlog je bil sprejet enoglasno. Pa to še ni vse! Predlog sta med drugim kar najtopleje priporočala nemški klerikalec g. Gassner in tudi naš župnik gosp. Špendov, ki sta ob tej priliki tudi temu predlogu primerno ocenjevala nesmiselno obstrukcijo v našem dež. zboru.

Ker z ozirom na današnje zmedene razmere ni upati, da bi se učiteljske plače kmalu uredile, zato naj bi storili enak sklep vsaj vsi napredni krajni šolski sveti; zakaj če je bilo kaj takega mogoče in vrhutega še soglasno — tu v Trzinu, kjer smo najmanj pričakovali učiteljske draginjske doklade, se to lahko uresniči mnogo prej skoro povsod drugod.

K temu dopisu nam poroča prijatelj:

To »Gorenjčev« vest se nam zdi potrebno v toliko popraviti, da je ta predlog stavil nemški tvorničar G o e k e n — Učiteljstvu so takoj izplačali celo svoto za eno leto nazaj. — Tudi v Kranju se bavijo poklicani faktorji z enakim vprašanjem, in prepričani smo, da ga rešijo sebi v čast, učiteljstvu pa v korist.

In Ljubljana?!... In drugi kraji?!...

* * *